

CZU 027.7(092):005.71

FAINA TLEHUCI ȘI MANAGEMENTUL BIBLIOTECII UNIVERSITARE

FAINA TLEHUCI AND MANAGEMENT OF THE UNIVERSITY LIBRARY

Elena HARCONIȚA

Abstract: *Faina Tlehuci lived for 40 years as Director with a firm will and great passion, combining deep professional knowledge with a special attitude for the people. She was leading, knowing the individual particularities of each employee. She effectively used her skills as a manager and educator, and knew how to highlight the human potential that accompanied Director Faina Tlehuci in the construction of one of the most important infodocumentary institutions in the Republic of Moldova.*

Keywords: *Scientific Library of Alecu Russo Balti State University, librarian management, Colloquia Bibliothecariorum, Faina Tlehuci, specialist, leader*

*O viziune posibilă a managementului este aceea de a-l considera
ca un set de procese sau funcții obișnuite care,
atunci când sunt executate în mod adecvat,
conduc la eficiența și eficacitatea organizațională.*

(R. Stuart, Barbara Moran)

Managementul pentru biblioteci și centre de informare)

Stimați colegi, participăm la cea de a VI-a ediție a Colloquia Bibliothecariorum, organizate anual începând cu anul 2013. În acest timp am vorbit diferit despre personalitatea Faina Tlehuci care astăzi ar fi atins vârsta de 95 ani. Personalitate care a marcat nu numai viața municipiului Bălți, lăsând o urmă impresionantă în spațiul acestuia, în viața Institutului și a Universității bălțene, dar și pe harta istorică a biblioteconomiei naționale.

În cele ce urmează, vă propunem succinte fragmente din rapoartele anuale de activitate dintre anii 1990 – 2000, privind unele din cele mai semnificative evenimente și subiecte de care s-a îngrijit managerul Faina Tlehuci. Am ținut să păstrăm stilul vorbirii și scrierii Directoarei, chiar dacă și era uneori telegrafic, el o făceau foarte explicită, înțeleasă și deosebit de convingătoare.

1990

Prin Ordinul nr. 111 de la 04.05. 1990 a Ministerului de știință și învățământ a R. Moldova, Bibliotecii Științifice a I.P.S.B.Ă. Russo” i s-a conferit categoria 1. Colectivul a trecut printr - o *atestație* foarte serioasă, lefile s-au mărit aproximativ cu 50 – 60%. S-a schimbat structura Bibliotecii. Numărul diviziunilor s-a mărit până la 12 (în loc de 8 care au activat până în anul 1991).

1992

Conducerea Bibliotecii este realizată de către Directorul Bibliotecii, problemele ce apar sunt rezolvate la timp, colectivul manifestă o atitudine responsabilă privind realizarea deciziilor primite. Considerăm, că nu avem conflicte în colectivul nostru, pentru că toate deciziile nu sunt adaptate pe nepregătite și în majoritatea cazurilor sunt discutate și analizate la timp cu cei care trebuie să le îndeplinească.

Tehnologia lucrului se îmbunătățește permanent, dar disciplina tehnologică încă nu a atins nivelul dorit. Aici avem rezerve destul de solide și trebuie să le folosim mai activ. Avem probleme foarte serioase cu controlul lucrului. Celula nou apărută în structura Bibliotecii – secția Relații cu cititorul este binevenită, controlul servirii cititorului este acuma efectuat mai des, mai serios, toate neajunsurile descoperite se analizează la timp.

Statele Bibliotecii – 73 de colaboratori (70 bibliotecari, 1 legător, 1 tehnic – multiplicator, 1 pictor).

Împreună cu unitățile din alte subdiviziuni ale Universității statele Bibliotecii numără 79 de colaboratori.

Câteva referiri la calitatea cadrelor, problemele cu care ne confruntăm de ani de zile. În fiecare an participăm la repartizarea studenților de la USM la locul lor de muncă, dar specialiștii care ne vin (măcar că le facem viza de reședință și le oferim cămin), aproape toți au interesele lor la Chișinău și după un scurt timp se întorc în capitală. Viitorii bibliotecari, necunoscând Biblioteca noastră, cerințele ei, tradițiile, se adaptează foarte greu și ne creează probleme serioase. Viața actuală ne-a mai învățat, că repartizarea specialiștilor – pedagogi în majoritatea cazurilor dau rezultate pozitive.

1993

În legătură cu reducerea finanțării pentru salarizarea bibliotecarilor cu 15 % au fost reduse 6 unități și a fost revăzută structura Bibliotecii, rezolvând problema în așa fel, ca să se reducă unitățile de șefi de diviziuni cu un număr mic de salariați în folosul organizării unei activități mai bune și cu mai multe elemente de control. În cadrul Bibliotecii își onorează funcțiile 76 de colaboratori: 67 - statele Bibliotecii, 9 unități din alte subdiviziuni ale Universității.

Trei ani în cadrul Bibliotecii activează două grupe de studiere a limbii române pentru aolingvi și aproape doi ani un grup de cultivare a vorbirii și însușire a terminologiei de specialitate. Facem tot posibilul ca în Bibliotecă să fie creată o atmosferă normală pentru folosirea limbii române. Toate adunările și ședințele se promovează în limba română, se simte că barierul psihologic este depășit încetul cu încetul. Toți vorbesc în limba română nu numai îndeplinindu-și funcția, ci chiar și în contactele personale, sperăm că atestarea va fi susținută de către toți salariații cu succes.

În total, în anul 1993, au fost promovare 284 acțiuni pentru formarea profesională, fiind utilizate 2 795 ore din bugetul total (azi circa 5 000 ore), acțiuni și ore menite să contribuie la creșterea nivelului profesional al salariaților. Cu părere de rău însă, majoritatea bibliotecarilor nu manifestă chiar simpla curiozitate pentru ceva nou și rațional, în special tinerii nu manifestă acea dragoste și pasiune pentru profesia aleasă.

1994

Problemele ce apar se rezolvă operativ. Tehnologia muncii mereu se perfecționează. Documentația de reglementare și tehnologică este întocmită cu competență, dar cunoașterea și însușirea acestor documente de către bibliotecari nu corespunde nivelului necesar. Considerăm, că funcțiile de control ale Direcției, ale secției metodice, ale șefilor de subdiviziuni din Bibliotecă nu sunt bine gândite, nu sunt practicate în mod regulat, deaceia multe subiecte au fost audiate în cadrul Consiliului Administrativ.

Banii pentru întreținerea edificiului nu sunt prevăzuți în devizul de cheltuieli, de aceea se rezolvă în mod insuficient. Acoperișul Bibliotecii cere o reparație urgentă, peretele *portant* al holului central al Bibliotecii se poate demola cu timpul din cauza umezelii, care se strecoară prin acoperiș și oberlihturi. Sistemul

de ventilație necesită o restructurare tehnică generală, în special la etajul doi – secția de literatură în limbi moderne și secția de literatură națională.

Cadrelle

Avem pierderi serioase - 5 bibliotecari cu studii superioare de specialitate. Această problemă rămâne nerezolvată. Universitatea de Stat din Moldova al 2-lea an nu îndeplinește cerințele noastre de repartizare a tinerilor specialiști.

1995

Din ce în ce problemele conducerii Bibliotecii devin tot mai complicate. Cauza de bază – penuria financiară și lipsa sistemului de completare a bibliotecilor de orice nivel în R. Moldova. Biblioteca nu este finanțată la nivel de stat, nu sunt bani pentru întreținerea edificiului, pentru achiziția de carte și abonarea la publicații periodice. (Achizițiile în 1995 – 24 884 ex., mai puțin cu 1 332 ex. decât în anul 1994. Fundația SOROS – 6 383 documente în valoare de 74 000 lei, cărți din Galați, Iași, București, Cluj, Enciclopedia Britanica din partea preotului Artur Carlson, ediția de lux – 29 de volume). Excluse – 34 313 u.m.

Cadrelle. După reducerea din anul 1993 rămân la nivel de 66 unități, din care numai 30 – cu studii în domeniul de specialitate.

Tactica aplicată de noi are o tendință concretă, facem tot posibilul pentru ca Biblioteca universitară să devină un real și util centru de informare și documentare pentru realizarea sarcinilor Universității – pregătirea la un nivel înalt a specialiștilor pentru sistemul de învățământ național și pentru economia națională.

Toate cele relatate au putut fi reasezate numai prin muncă cinstită, pasionată, cu dăruire executată la un înalt nivel profesional, timp de o jumătate de secol, de către predecesorii noștri.

1996

Consiliul Administrativ s-a întrunit de 7 ori. Nu întotdeauna coincidea tematica ședințelor cu cea planificată. Este o situație normală, activitatea de zi cu zi a Bibliotecii introduce unele schimbări ce cer soluționare urgentă. Membrii Consiliului Director primesc informații despre participarea bibliotecarilor la diverse întruniri: Conf. dlui Ion Stoica – L. Pohilă, delegația la Moscova pentru a lua hotărâri, privind problema cumpărării programului de rețea SA IBS MARC de la Inform – Sistema – I. Afatin, deplasarea la Iași la BCU M. Eminescu și Biblioteca Tehnică Universitară Gh. Asachi pentru a studia sistemele de automatizare Papyrus, Base, Vubis, VTLS – F. Tlehuși, I. Afatin, participarea la Târgul internațional de Carte de la București – L. Roșca.

1997

O altă problemă, care zilnic complică managementul Bibliotecii este penuria financiară din cauza căreia nu se pot reforma colecțiile Bibliotecii în corespundere cu necesitățile crescânde și variate ale facultăților în cadrul cărora au apărut noi specialități ce nu sunt dotate cu bibliografie de studiu adecvată. Ultimii 6-7 ani în Bibliotecă nu se realizează un sistem coerent și consecvent de completare.

Dar a fost renovat acoperișul – 1 700 m² de ardezie, s-a soluționat problema iluminării Bibliotecii. Încăperile deteriorate după ploii au fost recondiționate până la schimbarea acoperișului.

În Bibliotecă lucrează 66 de salariați. În anul 1997 s-au eliberat 5 bibliotecari. Cu regret, astfel de specialiști utilizează biblioteca doar ca o modalitate de rezolvare a problemelor personale ... De așa fel de pierderi suntem „mulțumiți”!

La 16 aprilie a fost definitivat procesul de reducere a cadrelor. Numărul de

personal s-a micșorat cu 3 unități, s-au comasat 2 secții Completare și Evidență cu Catalogarea, Clasificare.

1998

Ne așteaptă în viitorul apropiat o reducere de 15-18 % a personalului de bază. Situația financiară este precară, cu toate acestea volumul de publicații achiziționat este de 16 307 u.m., în 4 929 titluri în valoare de 233 430 lei.

Conducerea Bibliotecii lucrează în condiții destul de grele. Problema completării cadrelor cu specialiști rămâne la același nivel ca și 4-5 ani în urmă. Nu putem aduce la Bibliotecă specialiști din domeniul biblioteconomiei. Biblioteca este deschisă până la 20.00.

Angajați - 68 de salariați, doar 65 – bibliotecari. Pleacă persoane nevalorose, care nu au putut să se adapteze la tot ce este biblioteca, pierderile nu sunt simțitoare.

2000

Formele de bază ale managementului în Biblioteca noastră, ca și în majoritatea bibliotecilor din lume sunt: planificarea, organizarea, asigurarea cu personal, educarea personalului, conducerea, îndrumarea și controlul. Aceste forme de bază asigură elementele fundamentale ale procesului de management.

La sfârșitul Mileniului a fost introdusă o nouă structură – Mediateca.

O deosebită atenție s-a acordat pe parcursul anului calității muncii. În acest sens, sunt foarte benefice adunările de producere desfășurate la nivel de manageri superiori (1-2 ori pe an) și manageri funcționali – lunar pe subdiviziuni.

După o serioasă reducere din anul 1999 a fost păstrat colectivul fără a suporta pierderi serioase, iar după ce au abandonat locurile de muncă unii colaboratori, au rămas ca și în anul precedent 66 de unități, dintre care 56 – cu studii superioare, 25 – bibliotecare.

Iată așa, de la an la an, de la o zi la alta Faina Tlehuci a trăit, timp de 40 de ani funcția de Director cu o puternică voință, cu o mare pasiune, îmbinând cunoștințele profesionale profunde și o atitudine deosebită pentru oamenii pe care îi conducea, cunoscând particularitățile individuale ale fiecărui angajat. A folosit eficient calitățile sale de administrator și educator, a știut să pună în valoare potențialul uman, care a însoțit-o pe Directoarea Faina Tlehuci în construcția uneia dintre cele mai importante instituții info-documentare din R. Moldova.

A fost un bun specialist în dezvoltarea colecțiilor: selectarea titlurilor, achiziția publicațiilor pentru noile specialități, căuta să acopere lacunele, era insistentă și severă la organizarea acestora, a pornit cu mult entuziasm pe calea informatizării Bibliotecii, știa întotdeauna să *prindă* tot ce era nou și să asigure creativitatea și inventivitatea. Nu s-a mulțumit nici odată cu spațiile bibliotecare *aruncate* prin diferite corpuri de învățământ. Și timp de 7 ani (1979 - 1986) a construit această clădire, în care activăm de 32 ani, îngrijindu-se de ea și după darea în exploatare.

A știut să aleagă și să-și educe discipolii, cărora le-a încredințat rodul muncii sale de o viață – Biblioteca, fiind sigură că ei vor asigura sustenabilitatea și progresul ei, asimilarea inovațiilor, a experiențelor avansate din țară și din străinătate.

Ne amintim cu recunoștință de calitățile morale ale Directorului Faina Tlehuci, care avea răbdare să-l asculte pe fiecare din subalternii săi, dar nu suporta vanitatea, aroganța, obrăznicia, lauda de sine, lingușeala, minciuna, com-

portamentul agresiv și needucat.

Dubla profesionalizare, de specialist și de conducător, caracterul intuitiv și creator, rezistența fizică și psihică, capacitatea de a defini și împărtăși un scop demn de urmat și de a însufla întregii organizații sentimentul mobilizării – așa a fost managementul Bibliotecii universitare asigurat de Directoarea Faina Tle-huci.